

Atıf: Baş, E. (2021). Modernleşme Sürecinde Evliliğin Kuşaklararası Dönüşümü: İzmir Örneği, *Sosyoloji Dergisi*, 41-42, 325-333.

Tez Tanıtımı / Dissertation Review

MODERNLEŞME SÜRECİNDE EVLİLİĞİN KUŞAKLARARASI DÖNÜŞÜMÜ: İZMİR ÖRNEĞİ*

Elif BAŞ**

Öz

Araştırmanın temel amacı, modernleşme sürecinde evliliğin kuşaklararasıdaki dönüşümünü anlamaya çalışmaktır. İki farklı kuşaktaki katılımcıların aile ve evliliği nasıl anlamlandırdıkları, evlilik hakkındaki düşünceleri ve evliliğe ilişkin deneyimleri modernleşmenin bir göstergesi olan bireyselleşme yaklaşımının aile ve evliliğe dair görüşleri bağlamında değerlendirilmiştir. Çalışmada Beck ve Beck-Gernsheim'in, Bauman'ın, Simmel'in ve Giddens'in ortaya koydukları modern dönemi kapsayan "bireyselleşme" yaklaşımına ilişkin düşünceleri, Van de Kaa'nın İkinci Demografik Geçiş Kuramı ile desteklenmiş ve araştırmanın kavramsal-kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Nitel araştırma yöntemlerine başvurulmuş saha çalışması yapılmıştır. İzmir'de 1. kuşaktan 12'si kadın 12'si erkek olmak üzere 24; 2.kuşaktan ise 13'ü kadın 10'u erkek olmak üzere 23; toplamda ise 47 evli katılımcıyla derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Çeşitli kategorilere ayrılan verilerin yorumlanmasında içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde; 2. kuşak katılımcıların evliliğin kuruluş aşamasında ailelerden bağımsız, bireysel kararlar verebildikleri görülmüştür. Aşka ve sevgiye dayalı olarak evliliğe karar verilmesi bireyselleşme kuramının öne sürdükleriyle uyumaktadır. 2. kuşak katılımcılarda ilk evlenme yaşının yükselmesi, doğurganlık oranlarının düşmesi, doğumların ertelenmesinin görülmesi ikinci demografik geçiş kuramının nüfus dinamikleri üzerinde belirttiği dönüşümün yaşandığına dair işaretleri kapsamaktadır. Bireyselleşme eğiliminin aile ve evliliklerde ivme kazandığı; genel bağlamda ise geleneksel örüntülerin ve bireysel tercihlerin önem kazandığı ikili bir yapının mevcut olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Evlilik, Kuşak, Bireyselleşme, Modernleşme

* Bu metin E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Doç. Dr. Pelin Önder Erol'un danışmanlığında hazırlanan ve 08.03.2019 tarihinde savunulan doktora tezinin tanıtımıdır.

** Öğr. Gör. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Kırkağaç MYO, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü, ebas1987@gmail.com; ORCID: 0000-0001-7294-5108

Yazı Gönderim Tarihi: 12.09.2021 **Yazı Kabul Tarihi:** 14.09.2021

Intergenerational Transformation of Marriage Throughout the Modernization Process: The Case of İzmir

Abstract

The main purpose of research is to try to understand the intergenerational transformation of marriage in the modernization process. How the participants of two different generations make sense of family and marriage, their thoughts about marriage and their experiences about marriage were evaluated in the context of the views of the individualization approach, which is an indicator of modernization, on family and marriage. In the study, the thoughts of Beck and Beck-Gernsheim, Bauman, Simmel and Giddens on the "individualization" approach, which covers the modern period, are presented by Van de Kaa. It was supported by the Second Demographic Transition Theory and the conceptual-theoretical framework of the research was created. A field study was conducted using qualitative research methods. 24 from the first generation, 12 women and 12 men, in İzmir; 23 from the second generation, 13 women and 10 men; total, in-depth interviews were conducted with 47 married participants. Content analysis technique was used to interpret data divided into various categories. As a result, second generation participants were able to make individual decisions independently of their families during the establishment phase of marriage. The increase in the age at first marriage, decrease in fertility rates, delay of births in second generation participants include signs that the Second Demographic Transition theory has experienced transformation on population dynamics. Individuation tendency gains momentum in families and marriages; it has been concluded that there is a dual structure in which traditional patterns and individual preferences gain importance.

Keywords: Family, Marriage, Generation, Individualization, Modernization.

Sosyal bilimler alanında üzerinde en fazla durulan kavramlardan biri olan ailenin genel bir tanımını yapmak kolay değildir. Aile denildiğinde ilk akla gelen anne, baba ve çocuklardan oluşan çekirdek aile biçimidir. Newman'ın (2013, s. 96) belirttiği gibi bizler hayatı yalnızca kendi aramızda yaşama ve ailemizi, istediğimiz gibi tanımlama özgürlüğüne sahip değiliz. Bizim dışımızdaki birçok birey, kurum, kuruluş ve organizasyonun da aile tanımlamalarına dikkat etmeliyiz. Gerek ülkeden ülkeye gerekse kültürden kültüre farklı nitelikler sergileyen aile, genel tanım bağlamında toplumların en küçük yapı taşı olarak

tanımlanabilmektedir. Aile birlikteliğinin kurulabilmesi için öncelikle beraber olan çiftlerin, evlenmeye karar vermeleri gerekir. Evlilik, gelinin damadın hane halkına dahil oluşuyla yeni bir aile oluşturulması şeklinde açıklansa (Duben, 2012, s. 117) da modernleşmeyle kapsadığı bazı alanlarda farklılıklar yaşanmıştır. Modern toplumlarda çiftler evlenerek sadece yeni bir ailenin oluşumuna vesile olmamakta aynı zamanda kendi oluşturdukları dünyalarında yeni bir yaşama da adım atmaktadırlar. Bu bağlamda modern toplumlarda bireylerin yeni dünyalarında evliliğe ilişkin beklentileri giderek artmakta, evliliğe yükledikleri anlamlar da değişimler gözlenmektedir. Modern dünyayla soyun devamı ve üreme işlevinin yerine getirildiği aile yapısında dönüşüm yaşanmış; psikolojik işlevin görünür bir şekilde hissedildiği duygusal birlikteliklere doğru adımlar atılmıştır.

Tezde üzerinde durulan bir diğer önemli kavram olan evlilik, çok farklı şekillerde tanımlanmış, ancak çağdaş toplumlarda genel itibarıyla iki kişinin medeni hukuka dayanarak bir araya gelmesi olarak açıklanmıştır. Modern öncesi Avrupa'da evlilikler çoğunlukla karşılıklı cinsel çekim temelinde değil, ekonomik şartlara dayalı olarak yapılmaktaydı. Yoksullar arasında evlilik, tarımsal işgücünü düzenlemenin bir yöntemi olmuştur (Giddens, 2014, s. 44). Luhmann'a göre (1995, s. 219), evlilik 18. yüzyıla kadar toplumsal tabakalaşmayı pekiştiren bir kurum olmuş, kadın ve erkeğin ait oldukları sınıf ve sahip oldukları ünvan, ailelerin müdahil olduğu eş seçiminde etkili olmuştur. 18. yüzyıldan sonra evliliğe eklenen "aşk" duygusuyla toplumsal farklılıkları aşan, bireysel karara dayanan, bir beraberlik safhasına ulaşmıştır.

Modernleşmeyle görülen bireysel davranışlar; başta aile olmak üzere, evlilik, kadın-erkek ilişkileri ekseninde irdelendiğinde bunlara dair niteliklerin modern öncesi dönemden ayrıldığına dair sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Farklılıklar üzerinde duran Ulrich Beck ve Elisabeth Beck-Gernsheim, Georg Simmel, Zygmunt Bauman ve Anthony Giddens'in bireyselleşme ve modernleşmenin yeni bir aşaması olarak gördükleri düşünömsel modernleşmenin sosyolojik temelleri ve toplumsal yansımalarının olduğunu ve günümüzde bu durumun daha açık bir şekilde görülebildiğini öne sürerler. Evlilikte ve bireycilikte yaşanan dönüşümler modernliğin doğasına dair analizleri yansıtmaktadır. Duygusal yakınlık, bireycilik ve bağımsızlık genç insanların romantik aşk temelinde evlilik ilişkileri kurmalarını sağlayan bir zemin olarak görülür. Evlilik, ekonomik ilişkilerin kesişme noktası ve mahrem ilişkinin yaşandığı ortam olmaktan çıkıp bireyciliğin, romantik aşkın, kişisel arzu ve hazzın yükseldiği bir boyuta ulaşmıştır. Modernliğin sonuçları bağlamında ele alındığında ailenin, evliliğin alanı değişime uğramış mıdır, uğramış ise bu nasıl gerçekleşmiştir? Çalışma, bu temel araştırma sorusuna yanıt arama isteği ile biçimlenmiştir.

Dolayısıyla, teorik bir çerçeve çizildikten sonra literatürden de faydalanarak, elde edilen veriler değerlendirilip yorumlama aşamasına geçilmiştir.

Modern topluma geçiş sürecinde evlilik ve aile kurumundaki dönüşüm farklı alanlarda kendisini göstermiştir. Eskinin *çalışma topluluğu* giderek *duygu topluluğu* karakteri kazanmıştır. Burjuva ailesinin ortaya çıkmasıyla birlikte “aile içi alanların duygusal olarak doldurulması”, bugünkü modern aile imgesinin belirleyici unsuru olan bireysellik ve mahremiyetin oluşturulmasıyla sonuçlanmıştır (Beck ve Beck Gernsheim, 2012, s. 97). Aşk ve evliliği birleştiren modern duygusal örüntülerle aşkın geleneksel kavrayışını ayırt eden en önemli fark, bu noktada ortaya çıkmaktadır. Modern duygusallık anlayışı, aşkı toplumun birliğine karşı girilmiş bir eylem olarak algılamamaktadır. Bunun aksine, toplumsal huzur ve barış için gerekli olan aile mutluluğunun temeli olarak öne çıkartılır. Çünkü aşk ve evliliğin bir arada olması gerektiği fikri ve biriyle evlenebilmek için önce sevginin olması anlayışı modernlikle birlikte oluşmaya başlamıştır (Aytaç, 2015, s. 155). Ancak geleneksel toplumlarda evlilik kadınıla erkek arasındaki ilişkide aşkın ön plana çıkmasından ziyade üremenin toplumsal bağlamda meşrulaştırılmasıyla kabul görmektedir. Bu anlamda geleneksel toplumlarda evlilik duygusallıktan uzak, belli fonksiyonların yerine getirildiği, özerklik barındırmayan bir müesseseye karşılık gelmekteydi. Modernizmin başlangıcında sadece erkeklerle sınırlı kalan geleneksel ilişki bağlarının çözülmesi, 19. yüzyılın sonundan, aslında 1960'lardan itibaren kadınlar için hissedilir hale gelmiştir. Eğitim alanında 1960'lı yıllarda kadınlarla erkekler arasındaki fırsat eşitliği teknik olarak hemen hemen sağlanmış oldu. Çalışma durumunda da dönüşüm yaşandı, çalışma hayatı artık giderek daha fazla sayıda kadın için sadece bir ara dönem olmaktan çıktı. Bunlara ek olarak demografik değişimler de gözlemlenmeye başlamıştır. Modernizmin başlangıcından bu yana doğumda yaşam beklentisi artmış ve 20. yüzyılın sonlarına doğru seviye daha da artmıştır. Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında kadının koşulsuz görevi sayılan bakım hizmetlerini gerçekleştirme de farklılığa uğrayan görevler arasındadır. Babanın da katılımı sonucunda ortaya çıkan yeni ebeveynlik stratejileri eşle paylaşılmaya başlanmıştır. Bununla birlikte ailenin genç üyelerine bakma işlevi, bürokratik kurumlara aktarılmaya başlanmıştır. Böylece kadınlar, eğitim, meslek, aile, kanun vs. alanlarında meydana gelen dönüşümler sayesinde aile bağlarından kısmen kurtuldular, ekonomik bağımsızlıklarını kazanıp daha özgür bir hayat sürmeye başladılar. Bu tür değişimlerin öznel bağlantısı, kadınların bugün giderek artan ölçülerde, artık sadece aileyle ilgili değil, kendileriyle de ilgili beklentiler, arzular, hayat planları geliştirmeleri olmuştur. Kadınlar öncelikle, ekonomik anlamda, kendi hayat güvencelerini planlamak zorundadırlar; bir erkek

olmadan da yaşamlarını sürdürebilecekleri bir alan oluşturmaları gerekmektedir (Beck ve Beck-Gernsheim, 2012, s. 119).

Simmel'in bireyselleşme anlayışında bireyi kuşatan çevre ne kadar genişlerse genelde varlık ve eylemdeki bireysellik de o derece artmaktadır. Bireyin kendisini bağladığı çevre ne kadar darsa, o kadar az bireysel özgürlüğe sahip olunmaktadır. Bu yüzden Simmel *Metropol ve Zihinsel Hayat'ta* (2015) modern kentlerde, birbirini tanımayan kişilerin, karşılaştıkları anlarda geçici ve anlık ilişkiler geliştirdiklerinden bahseder. Bu sebeple ilişkiler kalıcı olmayıp kısa zamanda ortadan kaybolmakta ya da kısa zamanda çözülmektedir.

Bauman ise günümüz postmodern dünyasını akışkan modern dünya olarak tanımlarken, birçok şeyde olduğu gibi aşk konusunda da değişimin yaşandığını belirtmiştir. O, *Akışkan Aşk'ta* (2012) "insan ilişkileri"den bahsederken, erkeklere ve kadınlara atıfta bulunur. Kadın ve erkeklerin akıllarından ve duygularından başka bir şeye güvenmekten umutlarını kestiğinden bahsederek, kendi birlikteliklerine de güven duyma isteği içerisinde olduğunu belirtir. "İlişkide olma", "ilişki kurma" ya da vaat edilen "sonsuz dek" yakıştırmaları modern dünyada işlevselliğini yitirmiş kalıp tanımlamalar arasına girmiştir (Bauman, 2012, s. 8). Bauman için günümüz ilişkilerinde çiftler "ağa girme", "ağdan çıkma", "bağlantıda olma" gibi akışkan bir modernite içinde ciddiyetsiz şeyler yaşamaya çalışmaktadırlar. Bireyselleşmenin görüldüğü dönemde ilişkiler, güzel düşler ile kabuslar arasında gidip geldiği için iki ucu keskin kılıç gibidir. Akışkan modern hayatta "bireyselleşmiş toplum" tipiyle karşılaştığımız için kolektif bağların azalmasının yanında bireyselliğin arttığını, "ilişkiler"den "bağlantıda olma" şekline geçildiğini, bunu da modern dünyanın tezahürleri arasında görmemiz gerektiğini vurgular.

Son olarak Giddens ise akışkan aşk kavramsallaştırmasına benzer bir şekilde saf ilişki (pure relationship) yaklaşımına başvurur. Ona göre saf ilişki kırılğan bir zemine sahiptir ve asla güvenin kök salamayacağı bir yapıdadır. Bu ilişki tipinde geleneksel bağlardan farklı olarak, ilişkinin ekonomik ve toplumsal koşullara bağlı olmadığından bahseder. Saf ilişkilerde dışsal kriterler (akrabalık, geleneksel zorunluluklar) ortadan kalkar: ilişki sadece kişiye sunabileceği karşılıklar nedeniyle devam eder (Giddens, 2014, s. 120).

Çalışmanın kuramsal arka planını oluşturan İkinci Demografik Geçiş Kuramı, aile hayatının niteliğini değiştiren ve kadınların işgücüne katılım oranlarının artmasıyla ilişkili olan doğurganlık, evlenme ve boşanma modellerinde meydana gelen değişikliklere atıfta bulunmaktadır (Lesthaeghe, 1983; Lesthaeghe ve Meekers 1986; Lesthaeghe ve Surkyn 1988). Kurama göre, aile ve evlilik alanlarında bireyselleşme süreçlerinin aile yaşamı kalıplarını

değiştirdiği düşünölmektedir. Bireysel özerklik (individual autonomy) ve kendini gerçekleştirme (self-fulfillment) öncelikli hale gelmiştir. Erkeğin ailenin reisi olduğu ve kadının ev işleri ve çocuk bakımıyla uğraştığı geleneksel modelde görevler ve roller keskin hatlarla birbirinden ayrılmıştır. Ancak ilerleyen dönemde kadının özgürleşmesi, işgücüne katılımı, erkeklerin ve kadınların toplumsal cinsiyet rollerinde yaşanan değişim ve yaşam biçimlerinin bireyselleştirilmesi bu sürecin göstergeleri arasındadır (Van de Kaa, 1987, s. 6).

Çalışmanın konusu ve amacı göz önünde bulundurulduğunda yorumsamacı paradigmanın, konunun farklı boyutlarını derinlemesine ele alacağı düşünölmüştür. Tezde, "evlilik" fenomenini derinlemesine inceleyebilmek için nitel araştırma desenleri içerisinde bulunan fenomenoloji desenine başvurulmuştur. Fenomenoloji araştırmaları nitel araştırmanın doğasına uygun olarak kesin ve genellenebilir sonuçlar ortaya koymayabilir. Çalışmada araştırmacının önce örnek olayların ya da kişilerin seçileceği genel kategorileri belirlediği daha sonra her bir kategoride önceden belirlenmiş örnek olay sayısına ulaşmak için örnek olayları seçtiği (Neuman, 2016) rastlantısal olmayan kota örneklemini kullanılmıştır (Teddlie ve Yu, 2007). "Kuşağa", "cinsiyet"e ve katılımcıların "evli olması"na göre kotalar belirlenmiştir. İki kuşaktaki evli kadın ve erkeklerin aile ve evlilik konularındaki deneyimlerinin belirlenmesi konusunda veri elde etmek amacıyla seçilen çalışma alanında, İzmir'in farklı bölgelerinde yaşayan ve bu anlamda farklı sosyo-kültürel özelliklere sahip katılımcılar yer almıştır. Sosyo-ekonomik heterojenliğin sağlanabilmesi için yüksek sosyo-ekonomik statü (SES) grubundan evli kadın ve erkeklerin yanı sıra, düşük SES grubundan gelenlere de yer verilmiştir.

Tezde ilk kuşaktan 24 katılımcı, ikinci kuşaktan da 23 katılımcı olmak üzere toplamda evli 47 katılımcı ile görüşmeler yapılmıştır. Çalışma dahilinde ilk kuşaktan, 1946-1964 arası doğanları kapsayan "Bebek Patlaması Kuşağı" (The Baby Boomers) olarak tanımlanan ve 2017 yılı itibariyle yaşları 53 ve 71 arasında değişen 24 evli kadın ve erkek ile görüşmeler yapılmıştır. İkinci kuşaktan ise 1980-1999 yılları arasında doğanları kapsayan "Y Kuşağı" olarak tanımlanan ve 2017 yılı itibariyle yaşları 17 ve 36 arasında değişen 23 evli kadın ve erkek ile görüşmeler yapılmıştır. İki kuşakta toplam 47 kişiyle gerçekleştirilen görüşmelerde katılımcıların her birine bir kod verilmiştir. Verilerin toplanması aşamasında çalışmada, görüşme tekniğinden faydalanılmıştır. Görüşmeler yapılandırılmamış olarak kurgulanmıştır. Yapılandırılmamış görüşme "keşfe yönelik" bir görüşme sürecini kapsamaktadır. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve yorumlanmasında ise nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan içerik analizi tekniğine başvurulmuştur.

Araştırmada ilk olarak elde edilen veriler kodlanmış, anlamlı bölümler oluşturularak, kavramsal bağlamda açıklamalar yapılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında ise kodlar bir araya getirilerek kategoriler oluşturulmuştur. Üçüncü aşamada da veriler anlaşılabilir bir dille yazılarak yorumlanmaya çalışılmıştır. Toplanan verilere anlam kazandırılmış, bulgular arasındaki ilişkilere değinilmiş, bulgulardan birtakım sonuçlar çıkarılmıştır. Araştırmanın tasarımının, araştırmanın konusu ve amacı doğrultusunda bütünsel anlamda geçerliliğinin ve güvenilirliğinin sağlanmasına dikkat edilmiş; çalışma evliliğin anlamı, evliliğe karar verme süreci, eşle iletişim, evlilikte toplumsal cinsiyete dayalı işbölümü, evlilikte eğitim, çalışma, maddi duruma bakış, çocuk sahibi olmaya yüklenen anlam, geçmişten günümüze evliliğe ilişkin görüşler şeklinde yedi ana kategoriye ayrılarak başlıklandırılmıştır.

Çalışmanın sonuçlarına göre; katılımcıların görücü usulü, hemşehri ve akraba evlilikleri, tanışarak anlaşarak evlenme, aşk evlilikleri, kaçarak evlenme gibi farklı evlilik türlerini deneyimledikleri görülmüştür. 1. kuşak katılımcıların çoğunlukla görücü usulüyle evlendiğini; 2. kuşak katılımcıların ise aşka dayalı evlilikler yaptığı söylenebilir. İlk kuşak katılımcıların evliliklerinin kuruluşunda ebeveynlerinin ya da diğer aile üyelerinin etkisi yüksek düzeydedir. 2. kuşağa bakıldığında çoğu katılımcının ailesinden daha bağımsız bireysel kararlar aldıkları, alınan kararları aileleriyle paylaştıkları görülmektedir. Nitekim, bireysel tercihlere başvurulsa da katılımcıların ailelerinin düşüncelerini dikkate alarak evliliğe karar vermeleri Türkiye’de geleneksel ve modern normların, toplulukçuluk ile bireyciliğin bir arada bulunduğunu gözler önüne sermektedir. Hem ailelerin hem de bireylerin kişisel seçimlerinin bir arada görülmesi Kağıtçıbaşı’nın (2010) belirttiği gibi Türkiye’nin, bireyselleşmenin ve karşılıklı bağımlılık değerlerinin bir arada bulunduğu bir geçiş ülkesi olduğunu destekler niteliktedir. Katılımcıların bireysel kararlar almalarında eğitim düzeylerinin rolü bulunmaktadır. Üniversite ve üzeri eğitim seviyesine sahip katılımcılar kendi tercihleriyle evlenirken; görücü usulüyle evlenenlere görece daha az rastlanılmıştır. Görücü usulüyle evlendiğini belirten az sayıdaki katılımcının da ailelerinin etkisi sadece çiftleri tanıştırma aşamasında olmuştur.

Aile ve evlilikler üzerindeki değişimi açıklarken ele alınan bireyselleşme yaklaşımının çalışmanın her aşamasında görüldüğünü söylemek pek mümkün olmamıştır. Kuramı, çalışmanın yapıldığı İzmir özelinde açıklamak gerekirse 2. kuşak katılımcıların evliliğin kuruluş aşamasında ailelerden bağımsız, bireysel kararlar verebildikleri gözlenmiştir. Aynı zamanda aşka ve sevgiye dayalı olarak evliliğe karar verilmesi bireyselleşme kuramının öne sürdükleriyle uyumaktadır. 2. kuşak katılımcılarda ilk evlenme yaşının yükselmesi, doğurganlık hızlarının düşmesi, doğumların ertelenmesinin görülmesi İkinci Demografik Geçiş

Kuramının nüfus dinamikleri üzerinde belirttiği dönüşümün yaşandığına dair diğer işaretleri kapsamaktadır. Evlendikten sonra evliliğe yüklenen anlam, eşle iletişim, ev içi roller, çocuk büyütme davranışları gibi temel kategorilerde 2. kuşağın 1. kuşağa kıyasla bireysel tercihler doğrultusunda, daha özerk karar alabildikleri söylenebilir. Özellikle eğitim seviyesi ve sosyo-ekonomik statüsü yüksek katılımcılarda bu durum daha net görülürken; eğitim ve sosyo-ekonomik statüsü düşük, geleneksel değerleri benimseyen katılımcılarda bu konuda sadece kırılmaların yaşandığı söylenebilir. Bu bağlamda aile ve evliliklerde bireyselleşmenin en belirgin olduğu kesim modern değerleri benimseyen, eğitim ve sosyo-ekonomik statüsü yüksek olan katılımcılar olmuştur. Geleneksel değerleri sürdüren 2. kuşak katılımcılar için bireyselleşme ancak evliliğin kuruluş aşamasında görülmektedir. Onların evlilik sonrasında 1. kuşağa benzer norm ve değerleri sürdürmeye daha eğilimli bir tutum sergiledikleri söylenebilir. Aynı zamanda bu katılımcılar kadının çalışmasına olumlu bir tutum sergilememekte, hane içerisinde ev içi işlere yönelik rol dağılımının bulunması gerektiğini de dile getirmektedirler. Katılımcılar ev içi işlerde rol dağılımının yapılmadığını söyleseler bile, bu işleri eşlerinin yönlendirmeleriyle yapmaları toplumsal cinsiyet eşitliği konusunun bir kez daha düşünülmesini gerektirmektedir. Böylece aile ve evlilik kurumu geçmişten gelen bazı değer ve normları taşısa da dönüşüme uğramaktadır. Evliliğe ilişkin beklentiler dönüşmekte, evlilik için aşık olmak bir koşul olarak görülmektedir. Aile, evliliklerin kuruluş aşamasında karar veren merci olmaktan çıkıp; onay veren bir konuma dönüşmüştür. Ancak bireyselleşmenin Türkiye'de Batı Avrupa ülkelerine kıyasla hayatın her alanda yaşandığını söylemek zordur. Dolayısıyla, İzmir özelinde bireyselleşme eğiliminin belli bir kesimde ivme kazandığı; genel bağlamda ise geleneksel örüntülerin ve bireysel tercihlerin önem kazandığı ikili bir yapının mevcut olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazar, çıkar çatışması bildirmemiştir.

Kaynakça

- Aytaç, A. M. (2015). *Ailenin Serencamı*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Bauman, Z. (2012). *Akışkan Aşk* (Çev. Işık Ergüden). İstanbul: Versus Kitap.
- Beck, U. & Beck-Gernsheim, E. (2012). *Aşkın Normal Kaosu* (Çev. Nafer Ermiş). Ankara: İmge Kitabevi.
- Duben, A. (2012). *Kent, Aile, Tarih* (Çev. Leyla Şimşek). İstanbul: İletişim Yayınları.

- Giddens, A. (2014). *Modernite Ve Bireysel Kimlik* (Çev. Ümit Tatlıcan). İstanbul: Say Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Benlik, Aile Ve İnsan Gelişimi, Kültürel Psikoloji*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Lesthaeghe, R. (1983). A Century Of Demographic And Cultural Change In Western Europe: An Exploration Of Underlying Dimensions, *Population And Development Review*, 9, 411–435.
- Lesthaeghe, R. & Meekers, D. (1986). Value Changes And The Dimensions Of Familism In The European Community, *European Journal Of Population*, 2, 225–268.
- Lesthaeghe, R. & Surkyn, J. (1988). Cultural Dynamics And Economic Theories Of Fertility Change, *Population And Development Review*, 24, 1–45.
- Luhmann, N. (1995). Aşk Ve Evlilik: Çoğalmanın Düşünyapısı (Çev. Ayşe Kıran). *Cogito*, 217-224.
- Newman, D. M. (2013). *Sosyoloji* (Çev. Ali Arslan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Neuman, W. L. (2016). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel Ve Nicel Yaklaşımlar 1-2* (Çev. Sedef Özge). Ankara: Yayınodası Yayıncılık.
- Simmel, G. (2015). *Bireysellik Ve Kültür* (Çev. Tuncay Birkan). İstanbul: Metis Yayınları.
- Teddlie, C. & Yu, F. (2007). Mixed Methods Sampling: A Typology With Examples, *Journal Of Mixed Methods Research*, 1(1), 77-100.
- Van De Kaa, D. J. (1987). Europe's Second Demographictransition, *Population Bulletin*, 42(1), 2-57.